



T A R İ H
VESİKALARI

YENİ SERİ, I. CİLD

1 (16). SAYI

TAKRİR-İ SADR-I A'ZAMÎ [9]

HATT-I HÜMÂYÛN

Benim vezîrim,

İşbu takrîrin manzûr ve meâli ma'lûm-i hümâyûnum olmuştur ; havâs ile her türlü müzâkere olunub hiç bir diyecek kalmamıştır. Saydâ eyâleti ibkâ-i vezâret ve afvî sûretini ihtiyâr ider ise pek uygunsuz olacağı zâhir ise de hasbe'l-icâb müzâkere ve tensîb olunan evâmir ve tahrîrât irsâl olunub Mısır vâlîsine yazılacak ta'bîrât-i müessireye ziyâde dikkat oluna. Acaba hafî olarak beyâz üzerine bir kı'a hatt-ı hümâyûnum dahî isdâr olunsa fâidesi olur mu ve ne zemînde olmak münâsibdir ; bunu dahî müzakere idüb arz idesin.

Şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü, veliyy-i ni'metim, efendim pâdişâhım,

Saydâ vâlîsi sâbık mağdûb Abdullâh Paşa'nın afviyle vezâret ve mansıbının ibkâsı iltimâsına dâir Mısır vâlîsinin Makâm-ı Sadârete muharrer bir kıt'a kâimesiyle olbâbda bazı tafsilâtı mutazammın Kapu kethüdâsına meb'ûs şukkaları arz ve takdîm olunduğunu şâmil merfû'î atebe-i ulyâ-i mülûkâneleri kılınan takrîr bâlâsına şeref-efzâ-i sudûr olan Hatt-ı Hümâyûn-i şevket-makrûn-i şâhânelerinde maktûl Hâlet'in mukaddem bir az tefeyvühâtı olduğuna binâen müşârûn-ileyh vehm ü vesveseye zâhib olmuş anlaşılıyor. Mağdûb-i merkûmun afvini kâl ü kaleme almış olduğundan adem-i müsâade sûreti kendüye mûcib-i züll ü nakîsa olacağını iş'âr ediyor. Ancak yine kal'a elinde olarak afvi husûsunda taraf-i şâhânenize âid olacak nakîsayı düşünmüyor. Her ne ise müşârûn-ileyhin zâhib olduğu vesvesenin külliyyen izâlesi ne sûretle olursa istihsâli lâzimededen olmağla âna göre iktizâ edenler ile müzâkere ve etrâfiyle mülâhaza ve mütâlea olunarak kararı taraf-ı hümâyûnuma arzuluna deyü emr ü fermân buyurulmuş olmağla mantûk-ı münfi üzere geçen pazar günü Kethüdâ-yi çâkerî Ağa kullarının odasında Reîs Efendi ve Çavuşbaşı Ağa ve Darbhâne-i Âmireleri Nâzırı ve Tersâne emîni efendiler kulları bi'l-ictimâ' zikrolunan takrîr ve Mısır vâlîsi

[9] Başvekkâlet Arşivi, Sandık Nr. 73; Sıra Nr. 20343.

müşârün-ileyhin tahrîrât-i mezkûresi ve şeref-efzâ-i sudûr olan Hatt-i Hümayûn-i şâhâneleri kırâat ve iktizâ-i hâlin müzâkeresine mübâderet olundukda Mısır vâlisinin ibtidâ bu mâdde için gönderdiği Selîm Tatar müteveffâ Hâlet Efendiye olarak gelmiş ve hîn-i vürûdunda ânu bulamayub sonra şöylece istimzâc sûretiyle Bâb-ı Âlî'ye söylenmiş ve Bâb-ı Âlîden dahi keyfiyyet etrâfiyle mülâhaza ve hâk-i pâ-yi Humâyûn-ı şâhânedan istîzân olunarak tertîb olunan cevâb fakat Bâb-ı Âlî'nin müşârün-ileyh hakkında hayr-hâhâne re'yi olmak üzere hüsn-i sûretine konulup ifâde olunmuş olduğundan bu cevâba mukâbil müşârün-ileyhin bu kerre tahrîren vâki olan iş'ârâtındaki şiddet sûreti ba'zı ma'nâlara mahmûl olup ezcümle çünkü kendüsi öteden berü Şâm-ı Şerîf taraflarını tahsile çalışması misillü ef'âlîne nazaran gittikçe teferrüd ve tevsi'-i hükûmet dâiyesinde olduğu müstefâd olarak gâlibâ vakt-i fırsatı gözetmiş olduğundan ve her ne ise bir vakt sırası gelinceye kadar taraf-i Devlet-i Aliyye'den hakkında hakîkati tecâhül sûretiyle dâimâ te'mîn muameleleri gösterilmek ve hâlen ve kâlen tevahhuş ve adem-i emniyyeti mûcib bir nesne anlatılmamak lâzım iken müteveffâ Hâlet Efendi bu husûsda doğrusu münâsebetsizlik ederek müşârün-ileyh hakkında dâimâ alenen türlü türlü tefevvuhâta tasaddî etmesi cihetiyle müşârün-ileyh dahî gün-begün kuşkulanarak nihâyet mağdûb-ı merkûmun kaziiyesi zuhûriyle vezîrler ta'yîni ve Mısır civârında böyle bir cem'iyet-i askeriyenin vukûu misillü şeylerin ilerüsü yani mağdûb-i merkûmun gâilesi bitdiği gibi kendü aleyhine dahî bir şey çıkarılır vehmine düşüp halbuki şimdiki eyyâmda Devlet-i Aliyye'nin etrâf ü cevânibinde bin türlü gâile ve meşgûliyyeti olduğuna mebnî müşârün-ileyh dahî bu vakti fırsat ittihâziyle mağdûb-i merkûmu afv ettirüb de emeli olan mahalleri kendüye bendetmek dâiyesiyle merkûm hakkında olan taleb ve iltimâsını ibtidâ Selîm Tatarı Hâlet Efendi'ye gönderdiği vakitte dahi şiddetli göndermiş ise de galibâ Tatar-ı merkûm bu tarafa geldiğinde Hâlet Efendi'yi def'olmuş bulup öteden berü bunların kuruntusu ise, gûyâ Mısır vâlisine müzâhim ve muâriz olan yalnız Hâlet Efendi olarak sâir vükelâ-i devlet bir şey demezler, kolaylıklı biter hülyâsiyle Bâb-ı Âlî'ye olan ifâdâtını hafîf söylemiş ve âna göre aldığı cevâbı müşârün-ileyhe yazmış ise de garaz ve maksûdu evvelki kuruntusunu tahsilden ibâret idüğinden bu def'a dürlü dürlü mugâlata ve ayak patırdılarıyla mağdûb-i merkûmun beher hâl afvi ve ibkâ-i vezâretiyle Saydâ eyâletinin kemâkân uhdesine tevcîhi sûretine ısrâr etmiş ve keenne müsâade buyurulmaz ise kendüye kabâil-i Urbân ve asâkir-i sergerdegân beyninde züll ü nakîsâ ve şikestî-i nüfûzu mûcib olarak ol hâlde kendüsi dahi şöyle böyle davranacağını yazmış ve bu bâbda bayağı dikçe davranmış ve şiddet göstermiş olmağla eğerçi müşârün-ileyhin bu güne şîâr ve mişvârından dolayı diyecek pek çokdur ve hâtir ve ezhâna tebâdür eden günâgün

mütâleât ve ihtimâlâta nihâyet yokdur; lâkin her ne ise muktezâ-i vakt ü hâl bunu yine şöylece kullanmak ve Hâlet Efendi'nin tefevvühât-ı sâbıkasını külliyyen imhâ edecek derecelerde kemâl mertebe te'mini çâresine bakılmak velhâsıl tıbk-i emr ü fermân-ı şâhâneleri üzere zâhib olduğu vesvesenin külliyyen izâlesi ne suretle olur ise istihsâl olunmak lâzimedden olub zîrâ fezleke-i iş'ârına nazaran eğer bu mâddeye müsâade buyurulmaz ise gûyâ taraf-i Devlet-i Aliyye'den hakkında adem-i emniyyet muâmelesini kuruntusunda tahakkuk ettirerek âna göre davranacak, yani fi-mâ-ba'd adem-i itâat ve isyân mesleğine girecek gibi gösterir. Halbuki bu sûretdeki mahâzîr ve mazarrâtâ nihâyet olmayup ezcümle tecâvüzü isyân etmez ise bile ba'd-ez-în Dersaâdete zahîre ve erzak ve irsâliyye akçaları göndermemek ve Girid maslahatını ta'til ve tarîk-i Hacc-i şerîfi ihlâl ve mağdûb tarafına iâne ve Dürzî ve Nusayrî tâifelerini tahrîk ve ol havâlfîyi bütün bütün ihlâl etmek misillü şeyler elinden geleceğine binâen Devlet-i Aliyye'nin böyle vaktinde bu dahi böyle olmak lâzım gelür ise maâza'llâh sümme maâza'llâh havsala-i hayâle sığmaz fenâlıklar tekevün edeceği aşîkârdır. Binâ-ber-în her ne hâl ise bunun te'mîn ve tatmîni çâresine bakılmak vakte göre ehemmi mehâm-dan olub fe-ammâ bu mâddede vâki' olan inhâsı vechile mağdûb-i merkûmun yine kal'a elinde olarak afv ü ibkâsı sûretinde dahî taraf-i Devlet-i Aliyye'ye azîm nakîsayı müstelzim olacağında şüphe yokdur. Eğerçi müşârün-ileyh tahrîrâtında bu makûlenin afv ü ibkâsı mesbûkdur yollu tezkîrden maksûdu Vidinli Pasbân-zâde ve İdrîs Paşa mâddelerini sâbık ve emsâl addetmek ister ise de İdrîs Paşa Vidin'den çıkub Dersaâdete gelmek üzere afvolunmuş ve fakat Pasbân-zâde hakkında olvaktin hükmünce bu sûretle vukûu olsa dahî zamân-i sa'd-iktirân-i hazret-i şehinşâhîde böyle bir mağdûbun hem afvî ve hem mahailü mansıbında ibkâsı sebkât etmemiş olduğundan başka bu sûret hadd-i zâtinde biraz ağır ve uygunsuzdur. Bu cihetle mağdûb-i merkûmun ihrâcına ısrâr olunup da nihâyet Mısır Vâlîsinin te'miniyçün Saydâ eyâleti ânın re'y ü intihâbiyle âhar birine verilmek be-gâyet ehven görünür. Ancak şimdi böyle denilse âhar bir vezîri re'y ü tensîb etmeyüb peşîn mağdûbun ihrâcına müstakillen beni me'mûr etsünler diyerek Saydâ'yı kendüsine tahsîl etmiş olacağından bu da uygunsuzdur. Hattâ mukaddem Tatar Selîm vâsitasıyla olan inhâsı mağdûb-i merkûmun ya afv ü ibkâsı veyahud ihrâciyçün müstakillen kendüsünün me'mûriyyeti şıklarına şâmil iken kendüsünün me'mûriyyeti sûretini berûki sûretten ağır görmüş ve Devlet-i Aliyye nihayet mağdûbun afvını ihtiyâr idüb de yine kendüsünü müstakillen me'mûr etmeyeceğini anlamış olduğundan bu def'a inhâyı yalnız mağdûbun afv ü ibkâsı sûretine hasr etmesi bundan iktizâ edüb yoğsa müstakillen me'mûr olmak lâzım gelse Saydâ eyâletini kendüye virmek demek olacağından cânına minnet olan şeydir ki yarın gallesi ve bu kadar mâl ü menâli ele koyduktan sonra giderek türlü türlü vesîle

ve esbâb-i mûcibe tedârikiyle Şâm-i Şerîf eyâletini dahî tahsîle çalışacağında şüphe yoktur. Bu cihetle şimdi müşârün-ileyhe mağdûb-i merkûmun kal'ada ibkâsı Devlet-i Aliyyeye mûcib-i nakîsa olduğundan yalnız zâten afviyle te'mîn ve ihrâc itmesi ve nihâyet kendüsünün me'mûriyyeti icâb ider ise âna göre iktizâsına bakılmak üzere keyfiyyeti bu tarafa iş'âr eylemesi zemîninde kendüye cevâb tahrîri hâtıra gelir ise de böyle yazıldığı gibi oltarafları bütün bütün ele getürmek için müstakillen me'mûriyyeti sûretini inhâ edeceğinden şüphe olmayub bunun ilerüsi dahî nereye varacağı âşikârdır; âna binâen bunun bu vechile müstakil me'mûriyyeti sûretini kâle almak her halde câiz değıldir; hattâ mağdûbun bidâet-i isâetleri mücerred müşârün-ileyhin tahrîk ve sânfası şeylerden neş'et idüb de mağdûb-i merkûm sonra kendüsüne ne [dolaplar?] çevireceğini fikir etmeyerek hâsılı bu bâbda münfail olması sûreti dahi hâtıra gelen ihtimâlâtındandır. Ve'l-hâletü hâzihi ma'hûd Mîr Beşîr dahî Mısır'da olduğu istihbâr olunduğuna nazaran Mısır'da olan asâkir sergerdeleleriyle ittifâkları olmak dahî hâtıra gelür; velhasıl bu husûsta dekâyık-i fesâd vâdîleri düşünülecek olur ise hâtıra gelür şey çokdur ve mütâlea pek uzayacaktır. Şimdi re's-i mes'ele şu Mısır vâlisinin külliyyen te'mînini mucîb olacak ve saltanat-ı seniyyeyi dahî nakîsadan kurtaracak vechile bir hüsn-i sûretini bulmak lâzımdır; lâkin Mısır vâlisinin bu davranışına göre mağdûb-i merkûmun be-herhâl kal'adan çıkarılmasına ısırar olunmak ve-lev âhar mansıb verilecek olsa bile müsmir olur zannolmaz; nihâyet bunda şu sûret hâtıra gelür ki çünkü Mısır vâlisi müşârün-ileyh kendüsünün Devlet-i Aliyye'ye sıdk u istikâmetinden bahs edüb gûya bu maddeyi mücerred beynel-Arab kendüyi züll ü nakîsadan ve nüfûzunu kesr ü halelden vikâyet için istid'â ve ilhâh eylediğini yazmış olmağla lâkırdıyı burada tutarak ve buradan dahi âna mukâbil davranılarak şimdi mağdûb-i merkûmun afv ve ibkâ-i vezâretiyle yalnız Saydâ eyâletinin uhdesine tevcihini hâvî bir kıt'a ve yine afv ve ibkâ-i vezâretiyle Anadolu mansıblarından meselâ Karaman eyâletinin tevcihini mutazammın diğeri bir kıt'a fermân-ı âlî mahfiyyen ısdâr olunarak Mısır vâlisi müşârün-ileyhe irsâl ve yazılacak cevab-nâmede şöyle şöyle yazmışsınız, halbuki evvel ve âhar hakkınızda hüsn-i teveccüh ve i'timad-i cihânbanî ve emniyyet-i kâmile-i cenâb-ı şehinşâhî ne derecelerde olduğu re'yü'l-âyn görmüş ve bilmişsinizdir; işte bu kerre dahi mücerred bu müddeâyı te'yîd ve sizin iltimâs ve hâtırınıza riâyet-i seniyyeyi te'kîd zımında Abdullâh Paşa'nın afvı ve ibkâ-i vezâreti ile Saydâ eyâletinin uhdesine tevcihiyçün başka ve kezâlik afv ve ibkâ-i vezâretiyle Karaman eyâletinin tevcih ve ihsân buyurulduğunu mutazammın başka iki kıt'a fermân-ı âlî mahfiyyen ısdâr olunub tarafınıza gönderildi ve mağdûb-i merkûmun zâten her ne günâ cürüm ve kabâhati olmuş ise sizin istişfâ'nınıza mebnî işte afv-i sahîh ile afv buyuruldu;

ancak siz bu maddeyi kâl ü kaleme almanız takarrübiyle beyne'l-Arab bana nakîsa oldu diyorsunuz; lâkin mağdûb-i merkûmun keyfiyyet-i isyânını ve Devlet-i Aliyyeye olan itâatsizliğini ve Devlet-i Aliyye dahi üzerine bu vechile me'mûrlar ta'yîn eylediğini âmme-i halâktan başka bütün ecnebî devletler dahi vâkif olmalarıyla şimdi merkûmun afv ve ibkâ-i vezâretinden başka yine kal'alar elinde olarak Saydâ'da kalması sûretinde taraf-ı eşref-i hazret-i hilâfet-penâhiye beyne'd-düvel ârız olacak şüphe ve nakîsayı beyne'l-Arab size râcî didiğiniz nakîsa ile bir kerre muvâzene eyleyüb şikkaynın kangısını mi'yâr-i sıdk u istikâmetinize tatbîk iderseniz ânı icrâ idesiz; ya'nî ibtidâ cümlemizin veliyy-i ni'metimiz ve mülkün sâhibi olan pâdişâh-ı âlî-penâh efendimizin zât-i hümâyûnlarına râcî' olan keyfiyyeti kendü nefsimizden katî çok evvel düşünmek uhde-i sadâkat ve ubûdiyyetine farz olduğuna ve mağdûb-i merkûmun kemâkân Akkâ kal'ası elinde olarak kalmasının pek uygunsuz olacağına nazaran bunu mu tecvîz idersiz yoksa mağdûb-ı merkûmun afvı ve ifâ-i vezâretiyle uhdesine Karaman eyâletinin tevcîh ve ihsân keyfiyyeti dahi zamân-i sa'd-iktirân-i hazret-i pâdişâhîde kat'â misli sebkat etmemiş ve bu kerre hasren ve kasden sizin hâtır ve iltimâsınıza kemâl-i riâyetten nâşî müsâade buyurulmuş ve mâl ve cânına hiçbir vakitte zarâr ve ziyân gelmemek üzere re'y ü emân-i pâdişâhî erzân kılınmış olduğuna nazaran beyne'l-Arab sizin vikâye-i nüfûz ve i'tibârınıza bundan büyük vesîle-i celfle olmayacağından bu şikkı mı icrâ idersiniz? işte bu iki sûretten kangısını mişvâr-i hüsn-i sülûkünüze yakışdırır iseniz ânı ihtiyâr eylesiz diyerek etrâfiyle ve ta'bîrât-i münâsibe ile yazıldığı surette me'mûldür ki öteden berü ve hasbe'z-zâhir tuttuğu tavr u usûle nazaran müşârün-ileyh bu muâmeleden sonra mağdûbun Akkâ'da ibkâsını uyduramayıp ve belki Devlet-i Aliyye'nin bu ifâdâtını çekinüb de kendü didüğünü yapmağında kendü asker sergerdelerini bunun bu hareketi rızâ-i Pâdişâhîye münâfî olduğunu derk ve iz'ân ile şâyed içinden ba'zısı vakt-i fırsat diyerek kendü aleyhine olması ihtimâlâtını düşünüb nihâyet mağdûb-i merkûmu Karaman eyâletine ihrâc etdirmesi akreb ve melhûzdur; ma'-mâfih ihtimâldir ki kendüsünün asıl merâm ve muzmeri ne olursa olsun şu Saydâ taraflarını ele almak fikrinden ibâret olub da âhar hiçbir şeyi düşünmiyerek ve devlet gücenip gücenmeyeceğine sarf-i zihn etmiyerek hemân Saydâ'nın mağdûb-i merkûma tevcîhi fermânını i'lân ve icrâ etdirmesi dahî muhtemeldir; lâkin zikrolunan zemînler ile yazıldığı surette ba'd-ez-în mağdûb-i merkûmun Saydâ'da ibkâsını uyduramayub Karaman eyâletine çıkarması veyâhûd âhar bir sûret virmesi zann-i gâlibdir ve her ne ise bu bâbda tezelden müşârün-ileyhi külliyyen te'mîn ve mümâşâtdan gayri çâresi olmayub eğer bu oluncak muâmele-i riâyetden müteessir olub da mağdûb-i merkûmu Karaman eyâletine çıkarır ise ma'el-mahzûr ehven addolunmak ve eğer

yine Saydâ'da ibkâsını icrâ edecek olur ise bu sûretin ilerüde katî çok mazarratı rû-nümâ olduğuna binâen ol vakt ilerüde ve sırasında hafî çâresi düşünölmek ve ezcümle bu ikinci sûreti icrâ edecek olur ise dimâğı fesâdda olduğü gereğı gibi isbât etmiş olarak ba'd-ez-în müşârün-ileyhden emniyyet külliyyen meslûb olacağından ve her ne kadar el-yevm Haremeyn-i Şerîfeyn tarafları ânın zabt ü idâresinde bulunmak cihetiyle fi'len hakkından gelinmek çâresi bulunamaz ise de sonra hakîmâne tedbîrler ile meselâ derûn-i Mısır'da bir ihtilâl peydâsiyle hakkından gelinmek misillü şeylere muhtâc olacağından her ne ise ol vakt düşünüb iktizâsına bakmak üzere şimdiki hâlde işbu mütâlea olunan sûretle muâmeleden gayri münâsib tedbîr hâtıra gelmediğı cümle tarafından beyân ve tekrâr olunduktan sonra otuz bin kese akça bedeli afvın alınması husûsunda iktizâ-i hâli lede't-teemmül meblağ-i mezkûr hayli şey olarak vakte göre devletin işine yarar denilür ise de bu misillü mesâlih-i mülkiyyede ibtidâ mülkcesini ve nüfûz-i pâdişâhînin vikâyesini düşünmek ve akça mâddesini derece-i sâniyyede bırakmak vâcibeden olmağla bu takdîrce şimdi bu mâddede akça alınmak lâzım gelse mülkce ve saltanatca nakîsayı müstelzim olur şeydir; ale'l-hûsus meblağ-i mezkûr istenilmek lâzım gelse Mısır vâlisi bunu devlet pek de benim hâtırım için etmeyib akça için müsâade eyledi diyerek ve Karaman eyâletine ihrâcî şikkına sarf-i zihn etmeyerek bu ser-rişte ile mağdûb-i merkûmu yine Saydâ'da ibkâ etmek isteyeceğı nümâyân ve bunu böyle yaptıktan sonra mağdûb-i merkûm dahî ben bu eyâleti akça ile aldım diyerek mülk bey'i gibi zu'm iderek ilerüsü bir kat dahî uygunsuz düşeceğı vâzih ve ayân ve kezâlik Karaman eyâletine ihrâcî takdîrinde dahî akçası alınmak yine uygunsuz sûret olub hâsılı şü mâddede şân ve şevket-i hazret-i cihândârîyi vikâyeten akça talebine tenezzül olunmayarak belki ma'raz-ı istiğnâda ve gerek Mısır vâlisi gereğı gibi kandırmak ve utandırmak zımında yazılacak cevâb-nâmenin iktizâ iden mahallinde mağdûb hakkında bu vechile afv u ihsân muâmelesi mücerred kendüsünün riâyet-i hâtırına mebnî olarak hattâ bir akçası ahz ü talep olunmıyacağı sarâhaten yazılmak münâsib olacağı cümle tarafından ba'de'l-iş'âr kaldı ki zikrolunan iki nev' fermânların şimdiden ol vechile isdâr ve irsâl veyâhûd iş'ârât-i mezkûre şimdilik yalnız mektûb ile bildirilerek tekrâr kangısını talep ve ihtiyâr idersiz yollu isti'lâm olunmak ve yâhûd şimdiden fermânlar tasdîr ve tesyîr olunarak ve vech-i meşrûh yazılacak cevâb-nâmenin nihâyetinde işte bu fermânlar mahfiyyen isdâr ve irsâl olunmuş ve henüz Dersââdetde i'lân ve icrâ olunmamış olmağla iki şikkın kangısını ihtiyâr edecek olur iseniz peşîn bu tarafa yazup Dersââdetde iktizâ-i tevcihleri icrâ ve i'lân olunarak tarafınıza tekrâr cevâb yazıldıktan sonra siz dahî orada iktizâsını icrâ idersiz yollu yazılmak sûreti mütebâdir-i hâtır olur ise de müşârünileyhin bu

mâddede rû-nümâ olan inhimâk ve ta'ciline nazaran bu şıkların cümlesini yine kendüsinden emniyetsizliğe gark (?) iderek maksûd olan te'min sûreti hâsıl olamayacağından başka imtidâd-ı hâl âhar sûretlerle müeddi-i kil ü kâl olması dahi melhûz olduğuna nazaran işbu fermânların hemân şimdiden isdâr ve irsâli ve ber-vech-i meşrûh cevâb-nâme tahrîri icâb-ı hâlden görünüb isdâr olunacak fermânlardan Saydâ eyâletinin tevcîhi emr-i şerîfinin meâli fakat Mısır vâlisinin iltimâsına mebnî mağdûbun afvı ve vezâretinin ibkâsı ile Saydâ eyâletinin uhdesine tevcîhi beyândan olmak ve Karaman eyâletinin tevcîhi zımında tasdîr olunacak fermân-ı âlîde mağdûb-i merkûm hakkında hakîkî afv ve safh-i şâhâne erzân buyularak fi-mâ-ba'd mâl ve cânına kat'â zarar ve ziyân gelmeyeceğine ve mâdemki Karaman eyâletine gelüb sâir vüzerâ-i izâm misillü icrâ-i hükûmet ve ibrâz-i meâsir-i sıdk u isti-kâmet eder ise hakkında tevcihât-i hasene-i pâdişâhî gün-be-gün müterakkî olacağına dair ta'birat-i münâsibe derc ve tezkîr kılınmak münâsib ve belki Mısır vâlisi bunları okuyub da asıl merkez-i rizâ-i âlî kangı şıkta olduğu bundan dahî anlıyarak mağdûbu Karaman eyâletine ihrâc etmeğe meyl ve müsâraatını mûcib olur gibi göründüğünden işbu fermânlar dahî bu vechile kaleme alınıb isdâr olunması dahî kezâlik cümle kulları tarafından istihsân olunmuş ve bundan başka işbu fermânlar böylece isdâr olunub gönderildiği hâlde Mısır vâlisi dahi kangı şikkı icrâ edecek olur ise el-hâletü hazîbi Saydâ vâlisi Mustafa Paşanın bu kazıyyeden haberi olmamak cihetiyle Mısır vâlisi tarafından kendüye haber vardığında kat'â'î'timâd edemeyeceğinden bu bâbda müşârün-ileyh Mustafâ Paşa'yı habîr itmek lâzîmeden ise de Mısır vâlisi şikkaynın kangısını icrâ edecek meçhûl olduğuna nazaran bu mâddeyi şimdiden hârice ifşâ itmek münâsib olmadığına binâen fakat bu bâbda taraf-ı çâkerîden müşârün-ileyh Mustafâ Paşa'ya olarak bir mektûb yazılıp meâlinde Mısır vâlisi bu defa Abdullâh Paşanın afvı husûsu taraf-ı hazret-i pâdişâhîden istid'â etmiş ve müşârün-ileyh ise asdikâ-i Devlet-i Aliyye'den mesbûku'l-hizmet ve şöyle böyle bir vezîr olduğuna binâen mücerred ânın hatır ve iltimâsına riâyeten pâşâ-i merkûmun afviyle ibkâ-i vezâreti husûsuna müsâade-i senîyye-i cenâb-ı cihândârî erzân buyurulmuş olduğunu derc ü hikâye ile iktifâ olunarak işbu mektûb dahi Mısır vâlisi müşârün-ileyhe yazılacak cevâb-nâmeye matviyyen ânın tarafına gönderilüb Abdullâh Paşa hakkında kangı sûreti icrâ edecek olur ise olvakit işbu mektûbu müşârün-ileyh Mustafâ Paşa tarafına tesyîr ve sûret-i hâli kendü tarafından dahî tahrîr eylemesi tavsîye ve iş'âr kılınmak sûreti münâsib olacağı tezkîr kılınmış velhâsıl bu husûsta cevânib u etrâfı mumâ-ileyhim kulları beyninde birkaç saat dîr u dîrâz müzâkere ve mülâhaza ve her biri tarafından fikr-i amîk ile teemmül ve mütâlea olunarak hiçbir tarafında mahzûr ve mazarrattan kurtarmak mümkün değil ise de nihâyet şimdiki halde Mısır vâlisi müşârün-ileyhi has-

be'l-vakt ve'l-maslaha külliyyen te'mîn ve tatmîn ederek kullanılmaktan gayri çâre olmadığı misillü bu husûsta tezelden bu vechile tedbîr ve icrâ olunmaktan başka sûret ve zemîn bulunamadığına binâen şimdi ber-vech-i meşrûh iki kıt'a fermân-ı âlî tasdîr ve âna göre cevâb-nâme ve Saydâ vâlisi Mustafa Paşa'ya dahi ber-vech-i bâlâ bir kıt'a mektûb tahrîr olunarak cümlesi Mısır vâlisi müşârün-ileyhe gönderilüb ilerüsini ânın re'y ü ihtiyârına ve da'vâ eylediği sadâkat ve istikâmetin iktizâsına ihâle ve tefvîz etmek ve ba'dehu davranışına bakılıb eğer mağdûbu Saydâ'dan çıkarub Karaman eyâletine i'zâm veyahut âhar suretle tesviyye suretlerini yapar ise denecek olmıyarak ve eğer yine Saydâ eyâletinde ibkâsını icrâ edecek olur ise ol vakt ilerüsinden çâresini düşünölmek ve Karaman eyâleti fermânını icrâ idecek olur ise Karaman vâlisi Reşîd Paşa kullarına el-yevm açıktâ olan Tırhala Sancağı virilüb ve eğer Saydâ eyâletini mağdûba ibkâ edecek olursa olhalde Karaman eyâleti Mustafa Paşa'ya tevcih ile Tırhala Sancağı kezâlik müşârün-ileyh Reşîd Paşa'ya virilmek münâsib düşeceği, ve alâ-küllî't-takâdîr Mısır vâlisi müşârün-ileyh hakkında tâ vakt-i merhûnu gelinciye kadar zinhâr kâlen ve hâlen emniyyetsizliği mûcib olacak bir gûnâ kavlı muâmele gösterilmek ve dâimâ te'mîn ve taltif muâmeleleriyle kullanmak ve bu müzâkerât fakat me'mûrîn kulları beyninde bilinüb hariçten ferd-i âferîde vâkîf olmamak üzere gâyet mektûm tutulmak farîza-i hâlden idüğü ityân ve îrâde-i isâbet-âde-i zıllul'lâhîleri sünûh ve sūdûr buyurulur ise âna göre muktezâ-i münîfi icrâsına ibtidâr olunacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukta emr ü fermân şevketlü kerâmetlü mehâbetlü kudretlü ve liyyü'n-niam efendim Pâdişâhım hazretlerindedir.